

LBRIS

We know
books

ANDREEA STOICA

POATE CĂ
DISTANȚA,
NE VA
APROPIA

V O L U M U L

1

EDITURA
CREATOR

BRAȘOV, 2025

CUPRINS

1. FĂRĂ ADIO	7
INTRODUCERE	9
TATA, APUSUL MEU.....	13
DUPĂ APUSUL LUI TATA	19
CHIȘINĂU.....	23
ADULTUL PESTE TIMP	28
BULIMIA.....	36
DRAGĂ JURNALULE.....	45
VARA ÎN CARE AM FURAT AMINTIRI	52
2. IMIGRANT FĂRĂ APUS.....	57
FRANȚA	61
PRIMUL AN ÎN FRANȚA	64
3. PAȘI DE STRĂIN	91
MOLDOVA, DUPĂ DOI ANI	95
UN ALTFEL DE EL	101
SFÂRȘIT PENTRU ÎNCEPUT	129
TRĂDAREA A ÎNCEPUT CU CHIPUL LOR.....	141
4. DISTANȚA NE-A APROPIAT	151
DUPĂ TIMPUL PRIVIT PRIN OCHII EI	153
BILET VENIT ANAÎS. PRIMUL CAPITOL DIN AL DOILEA VOLUM	160

*Fiecare sfârșit a început cu
„Va fi bine”.*

.1.

FĂRĂ ADIO

INTRODUCERE

Copilăria mea a avut loc într-un sat mic, Măcărești, raionul Ungheni, unde toată lumea se cunoștea. Este un sătuc în care, ori ești bogat, ori sărac. Noi am fost și una, și alta. Mai mult... de ochii lumii. Mama ne-a învățat de mici să nu știe nimeni nimic. Să nu vorbim cu nimeni despre problemele noastre. Așa era cel mai bine. Deși mama nu a trăit niciodată după gura lumii, nu voia ca fetele ei să ajungă subiect de discuție prin sat.

Erau mulți copii ca și noi, cu părinți plecați în Rusia. Și înțelegeai imediat că ești un subiect de bârfă – simțeau pe drum ochii care te analizează, care te dezbracă din priviri, care îți comentează și felul de a merge. Chiar dacă erai copil, în acel sat oamenii te judecau ca pe un adult.

Familia noastră este numeroasă – suntem patru surori. Patru caractere puternice. Uneori spun că suntem ca niște lupi: putem supraviețui fiecare singură, dar mereu ne auzim și ne simțim atunci când avem nevoie una de cealaltă.

În copilărie, eram un copil iubit din partea familiei mamei. Din partea tatălui, mai puțin. Sau cel puțin nu înțelegeam eu iubirea lor. Nu atunci. Părinții tatălui vorbeau mereu urât despre mama. Iar asta, pentru un copil, devine insuportabil. Dar așa era educația atunci – copilul era implicat la mijloc în disputele adulților, de parcă el ar fi putut schimba ceva. Familia tatălui... era, dar nu lângă noi.

Mama și tata au divorțat înainte să exist eu. Și totuși, am apărut. Mama nu mi-a ascuns adevărul. Mi-a povestit cum o bătea tata. Cu tot ce-i cădea în mână. Ba chiar a fugărit-o iarna, dezbrăcată, cu cuțitul. Nu era un adevăr pe care mama să-l poată ascunde – tot satul știa. Toată familia vorbea despre asta. Mai puțin familia tatei. Mai puțin eu, atunci. Aveam o formă de educație care accepta și normaliza astfel de lucruri. Auzeam strigătele femeilor bătute și ziua, și noaptea. Și la grădiniță. Violență.

Mama s-a considerat mereu o femeie urâtă. Eu am văzut-o, însă, ca pe o femeie care știe ce vrea – și asta, în definiția mea, înseamnă forță. O femeie care seduce prin gândire, nu prin trup. Și-a purtat încrederea chiar și atunci când nu o simțea. Are câteva kilograme în plus și părul scurt. Cândva, avea părul creț, ca al meu. Dar l-a tăiat. Nu dintr-un moft, ci dintr-o nevoie. Tata devenise atât de violent, încât, într-o zi, ca să nu o mai tragă

de părul lung, mama și-a tuns părul. A fost modul ei de a-și lua libertatea înapoi. De a-și impune egalitatea.

Mama are ochii căprui, buzele bine conturate și câteva riduri, lăsate nu doar de timp, ci și de momentele în care a uitat că iubirea de sine există. Este puternică, dar uneori mult prea agitată – chiar și pentru mine. Mereu în mișcare. Mereu cu gândurile departe. Mereu luptând pentru ceva.

Și mama a avut un vis, cândva. Voia să devină biolog. Să lucreze în chimie. Dar viața a ales altceva pentru ea. Mama e tot ce nu sunt eu. Poate de asta am ales-o să-mi fie mamă. Să ne completez.

Tata... el locuia cu noi, dar separat. Părinții împărțiseră casa în două. Apreciez că mama a fost de acord cu asta. Sora mea mai mare, Tanea, avea 15 ani când a rămas singură cu mine – un bebeluș de 9 luni – și cu celelalte două surori: Mariana (12 ani) și Aliona (9 ani). La un moment dat, înainte să mă nasc, fuseseră despărțite. Mama și tata lucrau amândoi, dar fiecare învestea altfel: mama în casă și în noi, tata în băutură. După divorț, mama a refuzat să ne mai separe. Ne-a ținut pe toate împreună. Într-o casă cu două etaje.

Tata a fost puțin diferit cu mine. Cu el am învățat să privesc fiecare apus în liniște. Doar să privesc. Să admir. Mă lua peste tot cu el. Până la vârsta de șapte ani, nu am amintiri cu mama.

Nu-mi amintesc aproape nimic, dar știu că a fost acolo.

Mama era la Moscova. Nu a auzit primul meu cuvânt. Nu era acolo când am făcut primii pași. Nu era acolo când aveam febră. Nu mi-a arătat prima ninsoare. Nu era acolo când casa părea prea mare și liniștea prea grea. Nu mi-a cunoscut prima prietenă din copilărie.

Dar mama era totuși undeva în lume, cu speranța că fetița ei va fi bine. Mama lupta pentru noi.

Lupta mamei, însă, a început cu banii. Cu sărăcia. Și a devenit apoi o luptă cu timpul. A pierdut timpul cu mine. Cu noi. E povestea fiecărui copil din țările estice.

Tata a avut grijă de mine. În amintirea mea. În amintirea surorilor mele... povestea e alta. Dar aș vrea să fiu lăsată să cred în povestea mea. Pentru că, sincer... pare mai frumoasă.

TATA, APUSUL MEU

Povestea mea – a noastră – nu a început când mama m-a strigat prima dată, nici când m-am certat cu tata pentru că nu ajunseseam la ora potrivită acasă. Povestea mea a început, probabil ca și a ta, în clipa în care m-am trezit dintr-un strigăt... iar trei zile mai târziu îl vedeam pe tata dispărând într-o groapă din care nu avea să mai iasă niciodată.

Am fost crescută de la doar nouă luni de surorile mele. Tanea a preluat rolul de mamă la doar 15 ani, alături de Mariana, care avea 13. Aliona era și ea mică, iar eu abia împlinisem nouă luni. Sunt conștientă de copilăria surorilor mele – o copilărie marcată de lipsuri și de oameni care au refuzat să le ajute. Ele au fost despărțite. Satul nu le-a oferit o copilărie; le-a adus problemele adulților ambalate în jucării: violență, judecată, ură, priviri piezișe, secrete. Copilăria lor n-a existat.

Multe detalii încă nu le cunosc, dar le văd uneori în ochii lor. Totuși, a fost mai ușor să fie

„copii adulți” decât să fie iar despărțite, așa cum s-a întâmplat când erau mici. Traumele lor rămân acolo, nerostite.

Uneori mă privesc și simt că sunt mândre de mine. Eu nu am trăit nici pe jumătate din haosul lor, pentru că ele au ales să rămână cu mine. Știau că și-au făcut datoria, dar, în adâncul sufletului, cred că sperau ca mama să se întoarcă și să-și reia rolul de mamă.

Aveam șapte ani împliniți când am auzit prin ceață:

— Fetelor... Treziți-vă!

Eu, desigur, am tresărit la strigătul surorii mele. Toate plângeau, dar nu-mi amintesc cum am reacționat eu. Îmi amintesc doar că aveau chipurile obosite și că prima lor grijă a fost să mă îmbrățișeze – eram în mijlocul unei camere. Soarele ardea puternic; era vară, iar peste câteva zile urma să... Nu înțelegeam ce se întâmplă; eu nu știam că tata era atât de bolnav încât, în acea dimineață, avea să ne fie anunțată moartea lui. Tata l-am cunoscut mereu bolnav, cu riduri adânci, cu oasele aproape la vedere și cu miros de tutun.

Surorile repetau mereu că „el a plecat”. Eu credeam că a plecat la spital și că va reveni acasă, ca după orice drum medical. Când ceream să-l vizităm la spital, familia lui ne spunea că nu avem ce căuta acolo: „El se va întoarce aca-

să. Nu vă pierdeți vremea.” Eu însă știam că el avea nevoie de un pupic pe frunte și de un zâmbet – exact așa mă alina el pe mine când cădeam și mă răneam. Nu înțelegeam de ce nu aveam voie să fim lângă el, de ce ne priveau toți cu superioritate și ură. Mă simțeam mereu mai mică decât eram, lângă familia lui. Dar știam că el ne căuta – doar el îmi promitea mereu: „Va fi bine.”

Mi-au trebuit mulți ani să înțeleg că, de fapt, tata căuta iertarea.

În ziua în care l-au îngropat nu-mi amintesc multe, doar momentul în care am urcat în mașină și l-am văzut în sicriu. Bunica, mama lui, plângea. Însă, chiar atunci, nu am simțit nicio urmă de milă din partea familiei lui – mai mult, m-am simțit judecată, nu susținută. Toate ne-am simțit la fel: mici, orfane de tată, dar unite.

Am plâns doar când l-am văzut coborât în pământ. Îmi amintesc mirosul de praf, căldura care îmi ardea picioarele și chipul lui palid, fără viață.

Eram acolo când lumea își lua adio de la un om pe care nu toți îl cunoșteau. Unii plângeau atât de tare, încât mă întrebam de ce: ei nu mâncaseră niciodată cu tata la aceeași masă, nu știau câte țigări fuma, nu știau cât de mult aprecia el fiecare apus.

Și totuși plâneau. Dar sufletul lui nu avea să mai privească niciodată un apus alături de mine. Lacrimile lor doar au umezit un colț de pământ uscat.

Îmi aduc aminte că unii spuneau: „Dacă e cald în ziua înmormântării, omul acela a fost rău.” Eu îi priveam cu ochii înlăcrimați și mă întrebam: ce poate fi mai rău decât să judeci un om în ziua înmormântării lui?

Tata a fost și va rămâne persoana care m-a înțeles cel mai bine. Dacă ar fi avut șansa să-și continue drumul, ar fi aflat ce înseamnă iubirea de sine și de cei dragi.

Dar atunci mă gândeam: cât timp mai aveam să-i iubesc vocea? Cât timp mai aveam să-i iubesc parfumul de praf și țigară? Cât timp mai aveam să-i iubesc ochii cei mari, care mă căutau printre nori și îmi aduceau înghețată din ultimii lui bani?

Tata a fost primul bărbat din viața mea... dar aș fi preferat să-l fi cunoscut pe ultimul.

El nu a fost o persoană rea cu mine. Mă purta în spate când ploua, să nu mă murdăresc. Zâmbea când cădeam și îmi dădea curaj să mă ridic singură. Mă plimba prin tot satul, iar secretul nostru erau bănuții de ciocolată pe care mi-i dădea când eram tristă.

Am avut un singur moment de teamă adevărată cu tata încă în viață: a venit acasă beat

și a început să țipe noaptea târziu, în timp ce eu dormeam singură. Am început să plâng din somn de frică, iar surorile mă aduceau în patul lor pentru că aveam coșmaruri.

Acel episod a fost un moment – pentru mine. Dar mii pentru surorile mele.

Îmi amintesc că îi spuneam:

„Eroul meu, tata. Umbra ta îmi acoperea lumina soarelui.”

— *Va fi bine, tată, îi șopteam eu, încercând să-mi țin vocea calmă, în timp ce îl pupam pe frunte.*

El mă privea cu ochii obosiți, aproape închiși, și-mi răspundea cu un zâmbet străbătut de un oftat: „Da... va fi.”

Mă strângea ușor de mână. „Încă are putere”, îmi spuneam. Încercam să mă agăț de orice fir de speranță.

Am plecat în casă, dar zâmbetul lui mi-a rămas întipărit în minte. În liniștea care a urmat am auzit un răsuflet adânc, apoi un strigăt mic, dar atât de dureros, parcă anunța o despărțire. Era semnul că sfârșitul era aproape.

Nu am știut atunci că avea să fie ultimul „va fi bine” pe care îl auzeam de la el. Câteva zile mai târziu, tata a murit. De atunci fraza „va fi bine” a devenit cea pe care o urăsc cel mai mult. Ani de zile am căutat un semn, un cuvânt de adio, o fotografie... nu am găsit nimic.

După plecarea lui, m-am simțit pierdută. Plecam de la școală și mă uitam la nori, sperând să-l zăresc acolo – așa spuneau bătrânii că e raiul. Îi imaginam că desena formele norilor. Când cerul era senin, mă gândeam că poate se apropie și mă va ajuta cu ghiozdanul. Îi așteptam norul preferat.

Dar, odată cu timpul, am început să observ că norii rămân mereu aceiași. Atunci mă rugam la Dumnezeu să-l primească în rai, să-l scoată din iad.

Sincer, mai fac asta și acum.

L-am și urât pe tata după moartea lui. Mereu am crezut că a ales plăcerea băuturii înaintea luptei cu propriul viciu și înaintea dorinței de a fi lângă mine.

Primul meu regret a venit imediat după ce a murit: că nu am plecat atunci la magazin să-i cumpăr pâine – pâinea pe care m-a rugat să i-o iau.

Mama, dacă l-ai fi cunoscut așa cum l-am cunoscut eu, cred că te-ai fi îndrăgostit de el din nou.

DUPĂ APUSUL LUI TATA

Eu și surorile mele, după moartea tatălui, dormeam toate într-o singură cameră. Uneori le auzeam când plâneau, când furau câte un moment, crezând că dorm, ca să se sfătuiască între ele despre ce aveau să facă acum și cum aveau să-mi explice că tata nu-mi va mai face bicicleta și că, iarna, nu avea să mă trezească în miezul nopții ca să pot vedea prima ninsoare. Dar cel mai greu era când o auzeam pe mama plângând la telefon cu ele, iar ele șopteau printre lacrimi: „*Știm că nu poți veni acasă, dar totuși... când vei veni acasă?*”.

După ce-a murit tata, am devenit un copil tăcut. Uneori nici nu te prindeai că sunt acolo. Eram mică, blondă și cu ochii mari.

Cu mama nu am amintiri multe, însă am cu buneii. Oamenii care erau acolo. Oamenii care au crescut generații de copii.

Îmi amintesc diminețile cu surorile mele: miros de cafea, gălăgie în casă, miros de mic dejun și multe haine peste tot. Masa de dimineață și disputele despre cine mă duce și cine

mă ia de la școală. Era ușor când mai era tata. Însă acum, tata nu mai era. Și totuși, nimeni nu se apropia de locul unde locuise tata. Făceam micul dejun în bucătăria de vară, pe timp de iarnă, doar ca să nu fim alături de acel loc.

Subiectul „tata” nu prea exista. După moartea lui, nu-mi amintesc mare lucru. Doar cât de singure ne simțeam toate, într-o casă mare, uneori pustie, cu oameni care se uitau ciudat la noi pe stradă – simțeam asta toate. Liniștea și dorința de a evada din acea casă. Oamenii ne priveau ciudat, iar acele priviri ni se păreau mai grele decât orice tăcere. Poate că toți știau ce știam și noi – că acea casă nu fusese mereu un loc fericit.

Pentru surorile mele, acel loc nu însemna doar amintirea unui tată pierdut, ci și trauma unui om care, într-o noapte, a vrut să le ia totul. Îmi amintesc cum îmi povesteau despre mirosul puternic de benzină, despre mama țipând disperată, despre tata cântând și împrăștiind lichidul inflamabil peste tot, ca într-un joc periculos, fără să înțeleagă că pentru ele era sfârșitul lumii.

Fiecare dintre ele a ales o cale diferită de a supraviețui acelei realități. Sora mea mai mare credea că, protejându-ne pe noi, se va proteja și pe ea însăși. Mariana era opusul – tăcută, vișătoare, purtând mereu în suflet speranța unei iubiri romantice, într-un orașel în care haosul

zilnic să se stingă la ușa casei ei. Aliona, însă, era cea mai aprinsă dintre noi, cea care nu se ferea să spună lucrurilor pe nume, uneori cu o sinceritate atât de dură încât chiar și noi, surorile ei, eram luate prin surprindere.

Iar eu... eu încă încercam să înțeleg unde mă aflu între ele. Pentru că tatăl meu, imaginea mea, nu era așa.

Dar, indiferent cât de diferite eram, aveam un lucru în comun: nu lăsam pe nimeni să se atingă de noi – nici măcar cu un cuvânt urât.

În septembrie, la începutul școlii, toți copiii se uitau la mine. Iar doamna profesoară a ținut să precizeze, în fața tuturor, că eu nu mai am tată. M-am ridicat și am plecat. Nu țin minte unde anume am plecat, dar când îmi amintesc această fază, îmi apar în față ochii bunelului. Cel mai probabil, am fugit la buneii acasă.

Mereu mă gândeam la tata atunci când eram bătută la școală. Mă întrebam ce ar fi făcut el în locul meu. Credeam că și-ar fi dorit să mă protejez singură. Însă, uneori, nu voiam să o fac. Îmi imaginam că tata avea să apară de undeva, să mă ia în brațe și să-mi ofere un bănuț de ciocolată, așa cum obișnuia.

Era un băiat care mă mușca mereu până la sânge, urmat de alte momente mai grave. Îmi amintesc clar ziua în care o piatră mi-a atins ochiul drept. Din acel moment, nu mai am alte amintiri, decât senzația că jumătate din față

mi-a fost distrusă. Pentru adulții de atunci, era doar un „joc de copii”, ceva considerat normal, fără vreo consecință. Scuza părinților lui era faptul că el avea o simpatie față de mine. Însă, dacă acesta era felul în care era educat să iubească, ce avea să devină acel copil peste ani, când avea să se îndrăgostească? Cum avea el să-și arate dragostea?

Însă această acceptare tacită și lipsa de intervenție i-au transformat pe acei copii în viitori agresori. Din fericire pentru mine, familia mea mi-a spus mereu că felul lui de a-mi arăta „simpatia” nu era deloc corect și acceptabil. Am fost educată că acel comportament nu se numește simpatie, ci violență. Acele momente sunt ca o fantomă în mintea mea – îmi apar oriunde, lăsându-mi un gust amar în gură. Uneori mă gândesc: ce acțiuni s-au luat pentru acest comportament?

Nu am uitat ce culoare îmi plăcea în copilărie, ce vorbe se auzeau prin sat, ce muzică răsună în casă. Dar am uitat ce se întâmpla în casă. Am uitat momentele cu mama, unele momente cu surorile mele. Se zice că ce nu-ți amintești din copilărie ai ascuns, ca să-ți fie mai ușor, ca om, să treci peste suferință și adevăr. Probabil că asta am făcut și eu: am uitat ca să mă protejez.